

ตำรับยาสมุนไพร

1. ตำรับยาสมุนไพรที่ใช้ในการรักษาโรคของแม่มูล มีดังนี้

1) ใช้ช้าง ใช้เอี้ย จะมีส่วนประกอบของยา คือ

- ใบมะม่วง 1 กำมือ
- ข้าวสาร ข้าวเจ้า 1 กำมือ

วิธีทำ นำเอาใบมะม่วง 1 กำมือ มาตัดหัวตัดท้าย มาแช่กับข้าวสาร ข้าวเจ้า แล้วนำมาต้มกิน

2.) ยาแก้กินผิด (กินผิดเดือน) กินอาหารผิดจะมีส่วนประกอบของยา คือ

- รากปิงซออน 3 ราก
- มะลิซออน 3 ก.ก
- รีมปากหมูป่า (มีนมหมูป่า) 1 อัน
- จันทร์ขาว จันทร์แดง 1 กำมือ
- ข้าวสาร 1 กำมือ

วิธีทำ นำเอกละเอียดประกอบทั้งหมดแช่น้ำข้าวสาร ข้าวเจ้า นำมาต้มหัว ล้างหน้า และกิน

3.) ริดสีดวง จะมีส่วนผสมของยา คือ

- รากพุทรา (ฮากปตัน) 3 ราก
- รากมะขาม 3 ราก
- ไม้แพรง 3 ก้าน
- ข้าวสารข้าวเจ้า 1 กำมือ

วิธีทำ นำมาต้มกับข้าวสาร ข้าวเจ้า กินแทนน้ำ

4.) ยาแก้ไข้ ปวดหัว มีส่วนประกอบของยา คือ

- หอมหน้าเสิง (หอมไม่มีหัว) 3 ต้น
- หอมแดงใหญ่ - เล็ก อย่างละ 3 หัว
- ใบค่างดา 3 ใบ

วิธีทำ นำส่วนผสมมาตำ แช่น้ำ ข้าวสาร ข้าวเจ้า ใช้ดื่มกิน

5.) ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก จะนำน้ำแช่ข้าวสาร ข้าวเหนียว (น้ำข้าวบวก)
อมเกลือ ว่าคาถาเป่าไปที่ ไฟลวก ใช้ว่านหางจรเข้ทา (หวานไฟไหม้)

6.) การอยู่เดือน จะมีส่วนประกอบของยาสมุนไพรดังนี้

- หมากปู้ หมากแม่
- ใบเปา เครือออน เปาหลวง เปาห้อย (เปาน้อย)
- ลูกลิ้นตัน ลูกลิ้นเครือ

7.) หอบหืด ไอ มีส่วนประกอบของยา คือ

- ขนหมาดำ เฒา บดให้ละเอียด
- น้ำมะนาว พอประมาณ

วิธีทำ นำมาผสมกันแล้วกิน หรือใช้ ส่วนผสมของตัวยาดังนี้

- รากปะแตก 3 ราก
- ไม้ฝาง 3 กิ่ง
- รากสะรัก 3 ราก

วิธีทำ นำมามัดรวมกันแล้วต้ม ในข้าวเจ้า เอาน้ำไปกิน

8.) ท้องเดิน ปวดท้อง มีส่วนผสมของยา คือ

- ยอดบักกอก (ทับทิม) 3 ใบ
- ยอดบักก้วยก้า (ฝรั่ง) 3 ใบ

วิธีทำ นำมาต้มรวมกัน ใส่ปุ๋ยเลยแล้วกินน้ำ

9.) ท้องผูก ให้นำใบยาสูบมือหลวง มา 1 กำมือ แล้วต้มกิน

2. ส่วนผสมของสมุนไพรที่ใช้ในการประคบบริเวณที่ปวดเมื่อยของหมอบีบขนาด

ใบเป่าใหญ่	1	กำมือ
ใบเป่าน้อย	1	"
ล้มปล้อย	1	"
เป่าทองแตก	1	"
หญ้าค่างคาว	1	"
ใบมะขาม	1	"
มะกรูด	1	"
ตระไคร้	1	"

ขมิ้นชัน	1	"
หญ้าเอ็นหยึด	1	"
ใบนาต	1	"
กล้วยดิบ	1	"
ปูเลย (ไพล)	1	"
พริมเสน	1	กรัม
การบูร	1	"

วิธีทำ นำสมุนไพรทั้งหมดมาตำผสมกัน ใช้ผ้าห่อแล้วนำไปนึ่งให้ร้อน จึงนำไป
ประคบกับผู้ป่วย บริเวณที่เป็น เช่น แขน ขา หลัง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	นางปิยาณี จิตเจนสุวรรณ
วัน เดือน ปีเกิด	19 กรกฎาคม 2505
ที่อยู่ปัจจุบัน	38 ถนนโชตนา ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300
การศึกษา	2527 ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์ชั้นสูง (เทียบเท่าปริญญาตรี) วิทยาลัยพยาบาลสระบุรี
การศึกษา/อบรม	2532 อบรมครูคลินิก วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพฯ
การทำงาน	2527 - 2534 วิทยาจารย์ วิทยาลัยพยาบาลชัยนาท 2535 - 2539 พยาบาลวิชาชีพ ฝ่ายพัฒนานุเคราะห์และ การสาธารณสุขมูลฐาน สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดเชียงใหม่ 2540 - ปัจจุบัน พยาบาลวิชาชีพ 7 ฝ่ายพัฒนานุเคราะห์และการ สาธารณสุขมูลฐาน สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดเชียงใหม่